

**ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

Баришок Т. В., канд. н. фіз. вих та спорту, доцент
*Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія, доцент кафедри фізичної
реабілітації, м. Запоріжжя, Україна*

Професія «фізична реабілітація» з'явилася в Україні в 90-х роках. З 1995 року більшість ВНЗ та факультетів фізкультурного профілю починають підготовку фахівців з фізичної реабілітації. В 1997 році Львівським державним інститутом фізичної культури, який тісно співпрацював з Канадським агентством міжнародного розвитку, були випущені перші фахівці даного напрямку. Фахівці з Канади підготували та впровадили навчальну програму, як комбінацію спеціальних курсів з реабілітації при ортопедичних, неврологічних, педіатричних а інших проблемах та порушеннях у діяльності.

До 2015 р. фахівців з фізичної реабілітації, які відносились до галузі знань «фізична культура та спорт» випускали близько 60 ВНЗ України, що мали як заочну так і денну форми навчання. До 2013 року не існувало єдиної програми підготовки, тому кожен заклад освіти розробляв свій навчальний план та програму, що зумовило різний рівень фахової підготовки реабілітологів.

В силу того, що професія «фахівець з фізичної реабілітації» була внесена в національний кодифікатор професій на замовлення Міністерства соціальної політики фахівці даного профілю працювали здебільшого у реабілітаційних центрах, центрах соціального захисту, спеціальних школах, школах-інтернатах тощо. Слід зазначити, що у закладах охорони здоров'я України, на відміну від більшості розвинених країн, фахівці фізичної реабілітації мали право працювати на посадах інструктора чи медичної сестри з ЛФК, що звужувало їх компетенції та можливості професійного зростання.

З 2014 року, в силу політичних та соціально обумовлених причин, зростає інтерес до фаху фізичних реабілітологів, їх місця в системі відновлення. Зусиллями Асоціації фізичних терапевтів України, ряду громадських організацій, політичних об'єднань та окремих державних діячів для фахівців фізичної реабілітації починаються значні фахові зміни. Насамперед спеціальність змінює назву на міжнародну 227 **«Фізична терапія, ерготерапія»** та переходить у галузь знань 22 «Охорона здоров'я», з'являється кваліфікаційна характеристика фахівців, закладам охорони здоров'я дозволяється змінювати штатний розклад та брати на роботу фахівців з фізичної реабілітації.

Основні документи, що регулюють діяльність фахівців з фізичної реабілітації (фізичної терапії, ерготерапії) на даний час:

1. Закон України **«Про реабілітацію інвалідів в Україні»** №2961-ІУ від 06.10.2005р. Зміст фізичної реабілітації розкрито у статтях 1 та 35 закону.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від **29.04.2015р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»** (галузь знань 22 «Охорона здоров'я», код 227, найменування спеціальності **«Фізична терапія, ерготерапія»**).

Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку

3. Наказ МОЗ України від 07.11.2016р. №1171 «Про внесення змін до довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників». Випуск 78 «Охорона здоров'я» (кваліфікаційна характеристика на ерготерапевта 7-10 стор., фізичного терапевта (10-13 стор.).

Зазначені документи розширяють сферу діяльності сучасного фізичного терапевта та ерготерапевта, але і накладають на його діяльність більшу відповідальність, потребуючи глибших знань та якісніших фахових вмінь. Тому важливим є питання розробки та впровадження нових сучасних єдиних стандартів підготовки фахівців, підвищення кваліфікації як викладачів, так і працюючих фахівців, розробки посадових інструкцій та фахової документації для фізичних терапевтів та ерготерапевтів, що можуть працювати у закладах охорони здоров'я різного профілю.

ОСНОВИ GERONTOLOGII - ДИСЦИПЛІНА НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ»

Волкова С. С., канд. пед. наук

*КВНЗ «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР, м. Запоріжжя,
Україна*

Згідно з постановою Кабінету Міністрів і законом України № 3668-УІ «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» планується поступове підвищення віку виходу на пенсію незалежно від статі після 65 років. Число людей похилого віку в більшості країн світу збільшується. Для обслуговування цієї групи населення необхідно розширювати не лише мережу служб, а й вирішувати нелегке завдання забезпечення достатнього рівня соматичного здоров'я старіючого населення країни.

Під старінням прийнято розуміти фізіологічні та психологічні зміни, пов'язані з віком. Біологічні, психологічні, соціальні, економічні аспекти старіння досліджує геронтологія. Її значення продовжує зростати, оскільки частка літніх людей серед жителів цивілізованих країн збільшується.

Межі вікових норм досить часто розмиті, проте вони все ж визначають періодизацію онтогенезу, насамперед, основних його етапів - становлення, зрілості та згасання, тобто, існує запрограмована необхідна послідовність зміни норм. Це передбачає наявність своєї вікової норми для кожного вікового періоду й кожної популяції.

Але на відміну від періоду розвитку межі «норм» на етапі в'янення визначити значно важче, оскільки тут немає різких переходів між літнім, старечим і довгожительським віком. Такі межі досить умовні і значною мірою визначаються середньою тривалістю життя, коливання якого різко змінюють уявлення про межі старості. Цей рубіж може зрушуватися і під впливом змін структури і здоров'я населення. У періоді старіння існують і труднощі розмежування норми і патології, між якими не завжди можна провести чітку грань.

Основні прояви біологічного віку при старінні - порушення найважливіших життєвих функцій і звуження діапазону адаптації, виникнення хвороб і